

Reviderad 2022-10-12
Handlingsplan för 2023

Länsgemensam analys och handlingsplan för psykisk hälsa i Norrbotten 2021-2025

Innehåll

1. Bakgrund och förutsättningar	2
2. Nationell struktur för utvecklingsarbetet.....	3
3. Regional struktur för samverkan - genomförande.....	3
4. Nuläge och genomförda insatser 2022	3
5. Handlingsplan 2023	5
5.1 Syfte	6
6. Prioriterade områden.....	6
7. Värdegrund.....	6
7.1 Jämställd och jämlik	6
7.2 Barnrättsperspektivet-prövning av barnets bästa	7
8. Insatsområden för utveckling.....	7
8.1 Stärkt samverkan mellan huvudmännen Norrbotten	7
8.2 Länsgemensamt arbete för suicidprevention	8
8.3 Stärkt Brukarmedverkan	8
8.4 Ungdomsmottagningar	9
9. Aktivitetsplan Psykisk Hälsa och Suicidprevention 2020–2025	10

1. Bakgrund och förutsättningar

Den reviderade handlingsplanen utgår från tidigare handlingsplan för 2020 och är ett resultat av en överenskommelse mellan staten och Sveriges kommuner och regioner (SKR). Syftet är att stimulera utvecklingsarbete, förbättra förutsättningarna för lokala och regionala analyser, identifiera regionala och lokala utvecklingsmål samt förbättrad psykisk hälsa.

I budgetpropositionen för 2022 föreslog regeringen fortsatta satsningar för att stärka arbetet med psykisk hälsa och suicidprevention. Ytterligare medel beräknas även för 2023 respektive 2024 för fortsatt arbete med psykisk hälsa, (bland annat för att stärka arbetet med en köfri barn- och ungdomspsykiatri och för att stärka primärvårdens arbete med psykisk ohälsa.) För 2023 och 2024 beräknas anslaget uppgå till över 2,2 miljarder. Medlen ska bl.a. användas till fortsatta överenskommelser mellan staten och SKR. Viktiga delar är arbetet med rätt stöd enligt gällande riktlinjer och styrdokument, till psykisk hälsa samt arbetet med en sammanhållen god och nära vård för barn och unga.

Medlen riktas till insatser i kommuner och regioner för att främja psykisk hälsa, förebygga psykisk ohälsa och suicid samt att stärka förutsättningarna för en tillgänglig, kunskapsbaserad, jämlik och effektiv vård och omsorg. Här ingår även särskilda satsningar inom områden som regeringen och SKR gemensamt har bedömt behöver prioriteras. Det kan exempelvis vara satsningar på mobila lösningar, en kunskapsbaserad och säker hälso- och sjukvård och socialtjänst samt insatser för att förbättra och stärka samverkan inom och mellan olika huvudmän för personer som behöver insatser från flera aktörer. Särskilda medel fördelas också för att stärka och utveckla arbetet med suicidprevention.

Arbetet med psykisk hälsa och suicidprevention på nationell nivå bedrivs genom den övergripande nationella folkhälsopolitiken, det nationella suicidpreventiva handlingsprogrammet samt regeringens strategi för statens insatser inom området psykisk hälsa ”Fem fokusområden fem år framåt”. Regeringens strategi har förlängts till perioden 2021–2023.

Sedan 2019 pågår i länet utvecklingsarbeten i samverkan mellan huvudmännen bland annat har en genomlysning av ungdomsmottagningsverksamheterna i länet gjorts och en samverkansöverenskommelse för psykisk hälsa som inkluderar missbruk och samsjuklighet är framtagen. En länsgemensam handlingsplan är fastställd våren 2021, om samverkan för personer med missbruk och beroende där samsjuklighet, barn och unga vuxna i missbruk är i fokus. Handlingsplanen har sin utgångspunkt i SKR:s handlingsplan mot missbruk och beroende för åldersgruppen 13-29 år.

2. Nationell struktur för utvecklingsarbetet

Samarbetet mellan SKR och regeringen har utvecklats under många år, genom årsvisa överenskommelser. SKR samordnar arbetet genom projektet Uppdrag Psykisk Hälsa och ansvarar för ett nationellt nätverk för länsamordnare från regioner och kommuner som har ett strategiskt uppdrag för det nationella utvecklingsarbetet med psykisk hälsa.

Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten har ett regeringsuppdrag till och med 2024 att följa, stödja och utvärdera insatser inom överenskommelsen mellan staten och SKR.

- Följa för att synliggöra utvecklingen.
- Utvärdera för att identifiera effekter och resultat
- Stödja för att skapa stärkta förutsättningar.

Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen har under hösten 2022 lämnat de årliga lägesrapporterna till Socialdepartementet inom uppdraget. Lägesrapporten består i år av ett myndighetsgemensamt PM samt varsin lägesrapport från respektive myndighet.

Länkar direkt till rapporterna:

[Socialstyrelsens och Folkhälsomyndighetens gemensamma lägesrapport 2022](#)

[Folkhälsomyndighetens lägesrapport 2022](#)

[Socialstyrelsens lägesrapport](#)

3. Regional struktur för samverkan - genomförande

Länets kommuner och Region Norrbotten har en omfattande samverkan på såväl politisk som tjänstepersonsnivå. Den politiska samverkansberedningen (Polsam) är den gemensamma politiska nivån för samverkansfrågor inom hälsa, vård, omsorg och skola i länet. Polsam har till uppgift att bereda samverkansfrågor som kräver politiska beslut eller politisk vägledning för verksamheterna i region Norrbotten och länets kommuner.

Länsstyrgruppen består av tjänstepersoner; socialchefer, barn- och utbildningschefer och chefer från regionens hälso- och sjukvård. Länsstyrgruppen utgör en styrgrupp för länet och behandlar samverkansfrågor, utarbetar och följer upp länsövergripande överenskommelser, strategier och lokala avtal mm. Länsstyrgruppen beslutar även om handlingsplanen för psykisk hälsa.

Norrbottens Kommuner är en intresseorganisation (kommunförbund) som ägs av länets samtliga kommuner och har till uppgift att bl.a. företräda och stödja länets kommuner och är en part i länsstyrgruppen.

I länet finns en befintlig arbetsgrupp för psykisk hälsa arbetet. I denna finns representanter för barn- och ungdomspsykiatri, vuxenpsykiatri, primärvård, kommunernas missbruks- beroendevård, socialpsykiatri, individ och familjeomsorg, elevhälsa samt brukarorganisationer m.fl.

4. Nuläge och genomförda insatser 2022

Farhågor om effekterna efter Covid kvarstår alltså, då sjukvården har startat i en brant uppförsbacke, då effekterna av coronakrisen och den uppskjutna vården ska arbetas vidare med. Detsamma gäller för socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården. Det finns

rapporter från länet om försämrad fysisk och psykisk hälsa för barn och unga och de medborgare som drabbats av långtidscovid. Här behövs en gemensam analys av omfattningen och även föreslag på insatser och aktiviteter för att möta problematiken.

Länsdelsdialoger missbruk, beroende och samsjuklighet

Under 2022 har fyra länsdelsdialoger genomförts i syfte att göra länets handlingsplan för personer med missbruk och beroende känd, och att initiera implementering av denna på delregional och lokal nivå. Dessa länsdelsdialoger infattade även dialog om förutsättningarna för verksamheterna att arbeta utifrån samsjuklighetsutredningens förslag/delbetänkande.

Samsjuklighetsteam

En pilotverksamhet har startat mellan Luleå Kommuns socialtjänst och öppenvård psykiatri. Detta är en utveckling av kommunens förstärkta team för samsjukliga. En sjuksköterska från öppenvård psykiatri och en socialsekreterare från kommunen tillförs teamet. Detta för att förstärka samarbetet för de allra svårast sjuka. Satsningen fortsätter under 2023 och erfarenheterna av piloten kommer att spridas till resten av länets verksamheter.

Sexualitet och substansmissbruk

Det regionala arbetet för psykisk hälsa satsningen har under 2021-2022 finansierat en förstudie om sexuell hälsa och substansmissbruk. Denna visar att man i behandling sällan pratar om sexuell hälsa direkt kopplat till substansmissbruk men det finns ett stort behov att få möjlighet till detta. Sexuell hälsa är ett biopsykosocialt problem vilket innebär att många olika professioner har ett ansvar för dessa frågor inom vård, stöd och behandling. Det finns en tydlig koppling mellan psykiska ohälsa och sexuella problem. En manualbaserad metod finns för att arbeta med sexualitet, sexuell hälsa och substansmissbruk, denna metod finns i USA där man har ett gott resultat. Metoden är grundad i KBT, och i utvärderingar har man sett att återfall i missbruk är lägre när klienten/patienten erhållit detta stöd. Projektet går vidare under 2023 för att översätta och kvalitetssäkra manualen för svenska förhållande för att senare även utbilda i metoden och sprida detta arbete. [foui-rapport-93_2022-sexuell-haelsa-och-substansmissbruk.pdf \(norrbottnskommuner.se\)](#)

Utbildningsinsatser problematiskt spelande

Ett GAP har identifierat i länet avseende tillgång till evidensbaserad behandling för spelberoende. Bristen i tillgången till behandling för spelberoende och kunskap om hur man tidigt kan upptäcka problematiskt spelande handlar till största delen om att det tidigare har saknats stöd för evidensbaserade metoder. Samt att professionen ej erhållit utbildning i någon större utsträckning för att möta behovet. Utbildningar har genomförts under 2022 via webinarium om problematiskt spelande/spelberoende (spel om pengar) för:

- Tidig upptäckt av problematiskt spelande
- Utredning
- Behandling (KBT manualen)

My Key – hemmasittare

MyKey är ett projekt som drivs av Arbetsmarknadsförvaltningen, Luleå kommun med finansiering av samordningsförbundet Södra Norrbotten samt nationella medel för psykisk

hälsa. Syftet är att hjälpa ungdomar och unga vuxna att bryta sin isolering och bana väg till arbetslivsriktade insatser och därmed närma sig arbete, studier och egen försörjning

Projektet vänder sig till personer mellan 16 - 25 år och som inte studerar eller arbetar.

Projektet startade hösten 2021 och kommer avslutas sommaren 2023.

Länsgemensam handlingsplan för suicidprevention

En länsgemensam handlingsplan för suicidprevention är framtagen under 2022 och antagen i Länsstyrgrupp, Polsam, Norrbottens Kommuners styrelse samt vid Regionstyrelsen. Arbetet med att implementera och följa upp handlingsplanen ingår i planerade aktiviteter för 2023 och här ingår även att stödja den lokala nivån att upprätta lokala handlingsplaner för suicidprevention.

Genomförda och pågående satsningar för det suicidpreventiva arbetet i länet:

- Utbildning i *Akut omhändertagande av suicidnära person (AOSP)* har genomförts och fortsätter under 2023. Den sker i samverkan och ges till räddningstjänst, polis tillsammans med regionens personal och ambulanspersonal.
- Breda utbildningsinsatser för första hjälpen i psykisk hälsa, Mental Health First Aid (MHFA) har genomförts. Under hösten utbildas 20 nya instruktörer genom avtal med Karolinska Institutet för att genom fortsatta utbildningsinsatser sprida kunskap till länets medborgare.
- En utbildningsdag om suicidprevention där ca 350 personer deltog
- Länsgemensam satsning har genomförts under v 41 *En vecka för psykisk hälsa*. Där gavs 21 digitala föreläsningar under fyra dagar för länets medborgare.

Brukardelaktighet

I länet har under 2022 utvecklats ett stärkt inflytandearbete genom samverkan med *Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa* (NSPH-riks) och länets brukar/patient och anhörigorganisationer. Sedan augusti 2022 finns ett ombildat NSPHiN där 11 brukarorganisationer finns representerade. Arbetet med ett fortsatt stöd för ett stärkt brukarinflytande fortgår enligt beskrivning av aktiviteter i matris nedan.

Pågående utvecklingsarbeten hos respektive huvudman

Huvudmännen bedriver fortsatt eget utvecklingsarbete lokalt/internt med särskilt riktade medel, baserade på respektive huvudmans handlingsplaner./verksamhetsplaner.

5. Handlingsplan 2023

Denna handlingsplan följer i väsentligt tidigare handlingsplan och gäller under förutsättningen att staten och SKR fattar beslut om en överenskommelse i paritet med föregående överenskommelse för 2022.

Aktiviteter i handlingsplanen finansieras av de länsgemensamma medel för samverkan som huvudmännen gemensamt rekviderar genom SKR efter överenskommelse mellan staten och SKR (enligt ovan). Planerade länsgemensamma aktiviteter och mål beskrivs i matrisen som återfinns sist i dokumentet. Aktiviteterna i denna handlingsplan kan komma att kompletteras och revideras under året allteftersom utvecklingsarbetet pågår.

5.1 Syfte

Att främja den psykiska hälsan i ett långsiktigt perspektiv, minska självmorden och under året fokusera på huvudmännens gemensamma aktiviteter utifrån de insatsområden som erhåller särskilda läns-gemensamma medel. Fokus på aktiviteterna de identifierade gapen som finns i Norrbotten.

6. Prioriterade områden

Fokus på det läns-gemensamma arbetet ligger på följande prioriterade områden

För länets medborgare

- Utveckling av främjande och förebyggande insatser oaktat ålder
- Suicidprevention (inkluderar barn, vuxna och äldre)
- Samsjuklighet (inkluderar barn, vuxna och äldre)
- Barn och ungas hälsa (inkluderar unga vuxna)
- Brukardelaktighet

För huvudmännen

- Samordning, samverkan och samarbete
- Kunskapsstyrning

I arbetet ska ett barnrätts- och ett jämställdhetsperspektiv beaktas. Vidare ska det i arbetet tas hänsyn till att psykisk ohälsa och risk för suicid påverkas av ett flertal andra faktorer såsom kön, könsidentitet eller könsuttryck, sexuell läggning, ålder, funktionsnedsättning, socioekonomisk bakgrund, etnisk tillhörighet eller tillhörighet till urfolket eller nationell minoritet. Viktiga delar är arbetet med rätt stöd till psykisk hälsa samt arbetet med en sammanhållen god och nära vård för barn och unga.

7. Värdegrund

Analys- och handlingsplanen utgår från en humanistisk människosyn och vilar på respekten för människovärdet som bottnar i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, i Europakonventionen samt i FN:s barnkonvention

7.1 Jämställd och jämlik

Region Norrbotten och kommunerna i Norrbotten har undertecknat den europeiska jämställdhetsdeklarationen (CEMR) och därmed förbundit sig att verka för jämställdhet i sina verksamheter. Det betyder att ett jämställdhetsperspektiv ska integreras och genomsyra arbetet så att resurser fördelas rättvist och att insatser som görs leder till ökad jämställdhet.

Att alla ska ha samma möjligheter till en god hälsa och ett långt liv uttrycks i svensk grundlag, i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, och i WHO:s stadgar.

Alla människor i Sverige har dock inte samma möjligheter till en god hälsa och ett långt liv. Människor med olika lång utbildning, olika yrken eller olika stora inkomster skiljer sig också påtagligt åt i hälsa, sjukdomsrisk och livslängd. Sociala faktorer påverkar för en jämlik psykisk hälsa behöver belysas och samtidigt inte tappa fokus på grupper som kan betraktas som särskilt utsatta då dessa faktorer ofta sammanfaller. I det här sammanhanget kan det

handla om grupper som har ökad risk för psykisk ohälsa, eller har sämre tillgång till samhällets vård- och stödutbud.

7.2 Barnrättsperspektivet-prövning av barnets bästa

Sedan barnkonventionen blev lag den 1 januari 2020 ska barnrättsperspektivet på både kort- och långsikt – beaktas i beslutsprocesser och vid verksamhetsplanering. Alla barn ska ha samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras. Barnets bästa ska användas som vägledning i alla frågor som rör barn. Fokus måste ligga på att identifiera möjliga lösningar som ser till barnets bästa.

8. Insatsområden för utveckling

De insatsområden som handlingsplanen tar sin grund i bygger på av staten tidigare prioriterade områden för samverkan och fördelningen av de läns gemensamma medlen.

Handlingsplanen kan komma att revideras om ändringar av tidigare fattade beslut av staten blir aktuella.

8.1 Stärkt samverkan mellan huvudmännen Norrbotten

Norrbotten ligger högre i vissa ohälsotal än riket. Som en del av Socialstyrelsens regeringsuppdrag att följa, stödja och utvärdera de satsningar som görs. Norrbottens län ingår som ett av de utvalda länen. Huvudfokus är arbeten som är kopplade till insatser barn- och unga. De arbete som följs närmare av myndigheten är projektet *hemmasittare – my Key* (som ovan beskrivits)

Förflyttningen till en *Nära Vård och Omsorg* i länet ligger i linje med arbetet för psykisk hälsa att minska behovet av slutenvård, öka öppenvårdsstödet och förbättra livskvaliteten med tidiga insatser.

Under 2019 har en [överenskommelse om samarbete för personer med psykisk- och neuropsykiatrisk funktionsnedsättning samt för individer med substansberoende av alkohol, andra droger och spel om pengar](#), tagits fram. Denna ligger till grund för den [läns gemensam handlingsplan för personer med missbruk och beroende](#) som antagits i maj 2021. I handlingsplanen beaktas särskilt unga med missbruks- och beroendeproblematik med utgångspunkt i [SKR: s handlingsplan](#) för samma målgrupp.

Behov finns av utveckling och förbättring inom barn- och unga området med utgångspunkt från Norrbusöverenskommelsen. En genomlysning har genomförts av Norrbus 2019 där det konstaterats behov av utveckling och förbättring. Omfattande lagstiftningsförändringar samt barnkonventionen som blivit lag påverkar dessutom hur Norrbusöverenskommelsen ska utformas. Det är av vikt att Region Norrbotten och kommunerna kommer fram till en gemensam bild av vilka behov som finns hos barn och unga för att senare kunna skapa en gemensam inriktning. En revidering av Norrbusöverenskommelsen och ett fördjupat arbete av placerade barns hälsa är fortsatt prioriterad aktivitet.

Kunskapsstyrning i Norrbotten

I länet pågår ett gemensamt arbete för att samordna och implementera den nationella kunskapsstyrningen, de nationella riktlinjerna samt vård- och insatsprogrammen, så att dessa når medarbetarna. Den regionala strukturen för länets kunskapsstyrning samordnas genom

Region Norrbottens organisation för kunskapsstyrning i samverkan med länets regionala samverkans- och stödstruktur (Norrbottens Kommuner) för kunskapsstyrning inom socialtjänsten.

Nära vård

Region Norrbotten och kommunernas hälso- och sjukvård står inför en rad långsiktiga strukturella utmaningar. Bland annat ökar antalet gamla och unga snabbare än vad befolkningen i arbetsför ålder gör. För att hälso- och sjukvården och den kommunala vård och omsorgen ska vara fortsatt effektiv och av hög kvalitet, och för att kunna möta den demografiska utvecklingen och invånarnas behov på ett bättre sätt, krävs en omställning i hela vård- och omsorgskedjan. I Norrbottens län pågår ett omfattande omställningsarbete för att utveckla en *nära vård och omsorg* och där arbetet med psykisk ohälsa är en del av detta utvecklingsarbete.

8.2 Länsgemensamt arbete för suicidprevention

I Norrbotten ligger andelen självmord fortsatt högt. Under 2020 sågs en viss minskning av självmorden både regionalt och nationellt, under 2021 ses tyvärr en ökning av självmorden såväl regionalt som nationellt. Ett fortsatt långsiktigt, uthålligt och förebyggande arbete är nödvändigt för att minska andelen självmord.

Regionen och kommunerna har tidigare varit för sig arbetat med insatser för suicidprevention och bedömningen är att länet fortsatt måste intensifiera arbetet och att det måste göras gemensamt. Från hösten 2021 och fortsatt under 2022 har satsningar i länet genomförts för att stärka det långsiktiga suicidpreventiva arbetet, bland annat genom framtagande av den länsgemensamma handlingsplanen för suicidprevention. För 2023 planeras ett stöd för framtagande av lokala handlingsplaner i länet.

Ny nationell strategi för psykisk hälsa och suicidprevention

Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten har ett regeringsuppdrag som ska presenteras senast 1 september 2023 och ska innehålla ett samlat förslag till nationell strategi med mål, prioriteringar och indikatorer för uppföljning.

8.3 Stärkt Brukarmedverkan

I utvecklingsarbetet under åren 2016–2022 med uppdrag psykisk hälsa har brukarorganisationerna medverkat i hela processen med bland annat framtagandet och revidering av handlingsplanerna.

Det finns i länet ett behov av att stärka och utveckla formerna för brukarmedverkan. Representationen vad gäller brukarorganisationer är i många kommuner närmast obefintlig och är en anledning till att utveckla arbetet med brukarmedverkan. Ett avtal har tecknats under 2022 för stöd till ombildade NSPHiN för att stärka och samordna brukarorganisationernas arbete i länet. En del av tidigare tecknat avtal med NSPHriks innefattar metodutbildningsinsatser riktade till såväl brukarorganisationerna som till huvudmännen som ges under 2022 och 2023. En långsiktig plan avseende stöd till föreningen NSPHiN behöver tas fram i de fall de nationella stödet upphör.

8.4 Ungdomsmottagningar

Av det nationella stöd som erhålls för ungdomsmottagningarnas verksamhet går huvuddelen till att stärka bemanningen vid befintliga mottagningar enligt handlingsplan från 2016.

I aktivitetsplanen nämns inte ungdomsmottagningarna i särskilda aktiviteter då de ingår som en av huvudmännens verksamheter som möter målgruppen med psykisk ohälsa. En samordnare för länets ungdomsmottagningar är tillsatt under 2022.

Under de senaste åren har flera utredningar gjorts av ungdomsmottagningarna i länet, men det har på grund av pandemin mm inte tagits några gemensamma beslut. Polsam har under augusti 2022 gett Länsstyrgruppen ett uppdrag om fortsatt gemensam översyn av länets ungdomsmottagningar i syfte att bland annat utveckla styrningen av ungdomsmottagningarna och besluta om åtgärder utifrån redan tidigare identifierade behov.

9. Aktivitetsplan Psykisk Hälsa och Suicidprevention 2020–2025

Insatsområde – stärkt samverkan						
Aktivitet	Nuläge	Mål	Indikatorer	Tidsplan	Ansvar	Kostnad
<p>Gemensamma och riktade aktiviteter för implementering av Vård och insatsprogram (VIP)</p> <ul style="list-style-type: none"> • ADHD • Självskada • Depression • Missbruk/beroende • Schizofreni och liknande tillstånd 	<p>Information om VIP presenteras fortlöpande i alla sammanhang för psykisk hälsa</p> <p>Vissa delar är genomförda Främst VIP ADHD</p> <p>SoS pekar på att VIP schizofreni behöver prioriteras</p> <p>Långsiktigt arbete</p>	<p>En gemensam kunskapsbas Inkluderar brukare/anhörigas/närståendes delaktighet och stöd</p>	<p>Indikatorer för VIP framtagna</p>	<p>2023-fortsatt</p>	<p>Genomförs i samverkan med Region Norrbotten och Norrbottens Kommuner, länsgemensam arbetsgrupp och brukarorganisationer Samordning genom Länsamordnare</p>	<p>Processledare/uppdragsledare om 50% vardera från Region Norrbotten och Norrbottens Kommuner.</p>
<p>Fortsatt Implementering av länsgemensam handlingsplan missbruk/beroende. Arbeta vidare med identifierat GAP i samverkan utifrån genomförda webinarium. Under 2023 prioriteras elevhälsa, UM, BUP, Första linjen för barn och unga i arbetet.</p>	<p>Handlingsplanen beslutad i maj 2021 Fyra webinarier genomförda 2022</p> <p>Vi har ett tydligt GAP när det gäller samverkan runt barn och unga i riskzon</p>	<p>Alla verksamheter som möter personer med missbruk/beroende ska ha kunskap om handlingsplanen och ha kunskap om VIP missbruk-beroende och om samsjulighetsutredningens förslag.</p>	<p>Typ av verksamhet Antal -genomförda -deltagare</p>	<p>2023</p>	<p>Länsamordnare samt representanter från arbetsgruppen</p>	<p>Kostnader: Brukararvoden och Direkt riktat stöd till den lokala nivån för arbetet med framtagande av lokal HP, under förutsättning att nationella medel erhålls.</p>

Insatsområde – stärkt samverkan						
Aktivitet	Nuläge	Mål	Indikatorer	Tidsplan	Ansvar	Kostnad
Resultat av samsjuklighetsutredning ens förslag – hur kommer det att påverka delaktighet och samverkan. Förstudie?	Länsgemensam handlingsplan finns men grundar sig på nuvarande ansvarsfördelning	Förberedelse inför eventuella huvudmannaskaps förändringar genom att bl.a. sammanställa och presentera fakta om som rör omfattningen av kommunala insatser för målgruppen.	Presentation av faktaunderlag och vid gemensamma forum	2023-2025	Länssamordnare samt representanter från arbetsgruppen psykisk hälsa	Kostnadsberäkning efter beslut om medelsfördelning och överenskommelse mellan Staten och SKR
Samordning och utveckling av <i>En vecka för psykisk hälsa (V41) genom digitala föreläsningar till länets medborgare</i> Kommunerna i samverkan med Region Norrbotten, Norrbottens Kommuner, Sensus, brukar/patient och anhörig-organisationer	Digitala sändningar av föreläsningar har getts under 2021 och 2022 Samordnad psykiatrivecka genomförs digitalt 2023	Minska stigma och öka kunskap om psykisk ohälsa För medborgare och medarbetare	Antal genomförda föreläsningar och antal deltagare	Hösten 2023 Psykiatrivecka V 41	Länssamordnare tillsammans med aktuell kommun och aktuella parter från civila samhället	Arvode föreläsare Teknisktöd Kommunikatör Moderator mm Medelsfördelning kan komma att justeras efter beslut om medelsfördelning från staten och SKR
Uppstart av projekt MiniMaria i Piteå	Resultat av kartläggning av samsjuklighet 12-30 år i Piteå kommun Som genomförts 2021/2022	För att hitta en modell för förebyggande och tidiga insatser i samverkan. Undersöka om detta kan bli en modell för hela Norrbotten att breddinföras	Antal individer som får insatser från båda huvudmännen Tillgänglighet Vilka insatser som ges	2022-2023	Verksamhetschefer/enhetschefer vid berörda verksamheter (Piteå kommun, BUP, vuxenpsykiatri, primärvård)	Delfinansieras av länsgemensamma nationella medel för UPH

Insatsområde – stärkt samverkan						
Aktivitet	Nuläge	Mål	Indikatorer	Tidsplan	Ansvar	Kostnad
Norrbusöverenskommelsen revideras och utvecklas Ett fördjupat arbete behöver göras, bl.a. översyn av hälsoundersökningar av placerade barn. Peter Almgrens utredning – <i>örja med barnen</i> som utgångspunkt	Norrbusöverenskommelse finns men är inte uppdaterad.	Förtydliga samverkan Att erbjuda likvärdighet till barn- och unga i Norrbotten. Revidera Norrbusöverenskommelsen så att den går i linje med lagstiftning och utvecklingsarbeten som rör barn och unga	uppföljning med kvantitativa mått	2022-2025	Länsstyrgruppen	Köp av extern tjänst under fyra månader
Implementering av Standardiserade vårdförlopp Schizofreni, självskada och depression GAP-analys behöver göras initialt (först schizofreni)	LPO psykisk hälsa är på plats Socialstyrelsens uppföljning av NR visar omfattande GAP i Norrbotten	Patienten/brukaren ska få samordnade insatser i rätt tid.	Ytterligare en aktivitet är att i samverkan med berörda verksamheter utarbeta indikatorer för uppföljning	2022-2025	Länssamordnare och kunskapsstyrningsorganisationen	Kostnadsberäkning efter beslut om medelsfördelning och överenskommelse mellan Staten och SKR
Översättning och kvalitetssäkring av Manualbaserad metod för behandling missbruk/sexualitet för personer med substansbruksproblematik.	Arbetet med förstudien är kommunicerad med SBU och Socialstyrelsen Förstudie – behandling missbruk/sexualitet genomförd Rapporten publicerad	Erbjuda utbildningsinsatser i metoden för de verksamheter som arbetar med målgruppen.	Är manualen översatt och kvalitetsgranskad. Antal genomförda utbildningar och deltagare	December 2022- 2024	Berörda verksamheter Piteå (socialtjänstens öppenvård & psykiatri) Länssamordnare	finansieras av länsgemensamma nationella medel för UPH

Insatsområde – stärkt samverkan						
Aktivitet	Nuläge	Mål	Indikatorer	Tidsplan	Ansvar	Kostnad
Pilot Luleå/ samsjuklighetsteam. Finansiering av en sjuksköterska samt en socialsekreterare för samordning av teamet. Luleå Kommun och Beroendecentrum	Som ett resultat av genomförd flödeskartläggning av målgruppen. Uppstart av teamet under hösten 2022 Planerad fortsättning under 2023 för utvärdering och stå som modell för övriga länet	Utveckling av arbetssätt i samverkan för personer med komplexa problem och samsjuklighet	Blev det bättre för individen Genom ny flödeskartlägg ning av målgruppen	2022-2023 Ev längre	Luleå Kommun och psykiatrien Sunderbyn	finansieras av länsgemensamma nationella medel för UPH
Breddning av lågtröskelmottagning. Piteå, Sunderbyn & Gällivare	Finns endast på en ort i länet Förstudie om tillgängligheten för sprututbyte i länet måste först genomföras	Mål1. Öka tillgängligheten för sprututbyte och förebyggande insatser såväl somatiskt som psykiskt Mål.2 vid utökning stärka och utveckla samverkan med socialtjänsten	Har tillgänglig- heten ökat Upparbetade lokala samverkans- rutiner	2023-2025	Länsstyrgruppen Polsam Länssamordnare	Material, del av löner
SAMSIP Att genom en strukturerad metod effektivare samordna insatser med flera aktörer. Målgrupp: personer som står långt från arbetsmarknaden, och som har en samsjuklighet och komplex livssituation	SKR har belyst det faktum att SIP inte omfattar fler än två huvudmän vilket är försvårande för myndighets- samverkan och ytterst drabbar angiven målgrupp då insatserna inte samordnas.	Ta fram en gemensam myndighetssamverkans metod (AF, FK, Regionen, kommun och samordningsförbundet)	EX Antal genomförda SAMSIP Deltagande parter	Nov 2022- 2024	Primärvården tillsammans med Samordningsförbundet och Bodens kommun	Kostnadsberäkning efter beslut om medelsfördelning och överenskommelse mellan Staten och SKR

Insatsområde – stärkt samverkan						
Aktivitet	Nuläge	Mål	Indikatorer	Tidsplan	Ansvar	Kostnad
Fortsatt stöd till projekt stärkt samverkan "en skola för alla" Att utveckla ett program för skolteam" i Norrbotten (rektor, specialpedagog, socionom från socialtjänsten).	Idag lämnar ca 14% av barn/unga grundskolan utan behörighet till gymnasie-skolan. Detta ökar risken för ungdomsarbetslöshet och utanförskap Och är inte ett problem som skolan som enda aktör kan lösa.	Skapa en grund för en stärkt samverkan med fokus på en skola där ALLA ungar får lyckas och därigenom förebygga psykisk ohälsa, utanförskap och suicid. Bidra till kompetensförsörjning, attraktiva samhället och att barn, unga och deras föräldrar får bättre livskvalitet och vi kan göra stora samhällsbesparingar	Antal skolteam Antal aktörer som deltar Långsiktig indikator (5-10år) kan vara att följa andelen unga som erhåller behörighet till gymnasiet.	2023	Fenomenala (ideell förening) i samverkan med berörd kommunal skolverksamhet	Kostnadsberäkning efter beslut om medelsfördelning och överenskommelse mellan Staten och SKR
IPs fortsättning att erbjuda arbetsrehabilitering som metod, Piteå kommun Fortsatt stöd då projektet uppvisar goda resultat men ännu inte överförs till permanent verksamhet	Tidigare plan som gjordes tillsammans med kommunens arbetsmarknadsenheten om ett övertagande/permanentande under våren 2023.	Att metoden IPS övertas av arbetsmarknadsenheten innan årsskiftet.	Genomförd överflyttning	2023	Piteå Kommun i samverkan med psykiatrin Piteå	Samfinansieras med Samordningsförbundet. Kostnadsberäkning efter beslut om medelsfördelning och överenskommelse mellan Staten och SKR
Projekt Nykter för dagen, för personer som vill förändra sitt bruk av alkohol och droger. Idén är att socialtjänsten ska arbeta uppsökande i de miljöer som målgruppen befinner sig i och etablera relation till personerna.	Denna målgrupp söker sällan stöd och vård på egen hand och därför ska socialtjänsten söka upp målgruppen där de befinner sig för att skapa relation och kontakt.	Att möta Samsjuklighetsutredningens och Nya Socialtjänstlagens intentioner om att socialtjänsten ska ha ett uppsökande perspektiv Att bygga upp en starkare samverkan såväl inom socialtjänsten, regionen, polisen och civilsamhället	Antal individer man lyckats etablera kontakt med Vilka aktörer ingår i projektet utöver initiativtagarna	2023	Luleå Kommun (Folkhälsa, i samverkan med RoS mottagningen, Vuxen Myndighet och Kyrkan, startar upp en gemensam verksamhet)	Finansiering av socionom 50 %

Insatsområde – Läns gemensamt arbete för suicidprevention						
Aktivitet	Nuläge	Mål	Indikatorer	Tidsplan	Ansvar	Kostnad
Implementering av den läns gemensamma handlingsplanen för suicidprevention. Stödja det lokala arbetet med framtagande av lokala handlingsplaner och implementering Att inkludera skola, elevhälsa, BUP, barn-och ungdomshälsan samt UM.	Det finns från oktober 2022 en regional handlingsplan för suicidprevention. Plan för implementering klar i december 2022.	Att kommunicera den läns gemensamma handlingsplanen för att göra denna känd. Ge praktiskt stöd till den lokala nivån att arbeta fram lokala handlingsplaner Långsiktigt mål är med gemensamma krafter minskat antal suicid i länet	Antal lokala Handlingsplaner	2022-2025 med eventuell förlängning	Länsstyrelsen Samordning Länssamordnare, arbetsgrupp	Processledare/uppdragsledare om 50% från Region Norrbotten och Norrbottens Kommuner vardera. Direkt riktat stöd till den lokala nivån för arbetet med framtagande av lokal HP, under förutsättning att nationella medel erhålls.
Fortsatt utbildning av instruktörer AOSP (akut omhändertagande av suicidnära person) till blåsljuspersoneal och räddningstjänst tillsammans med Regionens personale	Det finns en modell för gemensamma utbildningar för samtliga	Utbilda Instruktörer som i sin tur kaskadutbildar årligen	Antal: - utbildade instruktörer - Genomförda utbildningar - deltagare	Start hösten 2021 fortlöpande	Process- /uppdragsledare för de suicidpreventiva arbetet som beskrivs ovan. Stöd av läns-samordnare och arbetsgrupp	Regionen: inkluderar kostnad för utbildning av instruktörer Genomförande av utbildning
Utbilda fler MHFA instruktörer genom brukarorganisationer, civila samhället och huvudmännens medarbetare Kontinuerliga utbildningar för främst den samiska befolkningen i MHFA	Instruktörer i MHFA finns men behöver bli fler	Kunskapen om suicid hos befolkning behöver öka för minska stigma, att fler vågar fråga och primärt att rädda fler liv.	Genomförda -utbildningar -deltagare -antal utbildade instruktörer	2022- fortlöpande	Länssamordnarna	Kostnadsberäkning efter beslut om medelsfördelning och överenskommelse mellan Staten och SKR

Insatsområde – stärkt brukarmedverkan						
Aktivitet	Nuläge	Mål	Indikatorer	Tidsplan	Ansvar	Kostnad
Stödja länets brukarorganisationer genom avtal och att tillföra medel för NPSH att tillsätta Arvoderad/arbetande ordföranden i NSPHiN på 20% och anställning av samordnare för brukarinflytande på 60%.	Från hösten 2021 och hela året 2022 har NSPH riks genom avtal med Region Norrbotten och Norrbottens Kommuner arbetat med att stärka och samordna/samla länets brukarorganisationer. Ett NSPHiN har bildats där 11 organisationer ingår.	Stärka brukarorganisationernas inflytande och delaktighet	Representation vid ändamålsenliga forum på olika nivåer hos huvudmännen	2023 årligen så länge nationella medel tillförs	Med stöd av NSPH riks	Kostnadsberäkning efter beslut om medelsfördelning och överenskommelse mellan Staten och SKR
Representanter från länets brukarorganisationer deltar fortlöpande i det regionala arbetet Brukarorganisationerna/civilsamhället som resurs vid utbildningar och föreläsningar	Länets brukarorganisationer deltar sedan 2016 i det länsgemensamma arbetet och är en viktig resurs vid utbildningar mm.	Brukarmedverkan är viktigt för legitimiteten i utvecklingsarbetet		2022-2025	Samordning Länssamordnare, arbetsgrupp Brukarorganisationerna	Arvoderas för varje enskilt tillfälle